

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Suomen tietokirjailijat ry
Mariankatu 5, 3. krs.
00170 Helsinki

07. 02. 2014

LAUSUNTO

no. / /

Opetus- ja kulttuuriministeriö
lukiontuntijako@minedu.fi

Asia: Lausunto lukiokoulutuksen yleisten valtakunnallisten tavoitteiden sekä tuntijaon uudistamista valmistelleen työryhmän ehdotuksista

Yleistä

Suomen tietokirjailijat ry kiittää mahdollisuudesta lausua lukion tuntijaon uudistamista valmistelleen työryhmän ehdotuksista. Suomen tietokirjailijat ry edistää suomalaista tietokirjallisuutta, valvoo tietokirjailijoiden tekijänoikeudellisia ja taloudellisia etuja, tukee tietoteosten kirjoittajia sekä edistää jäsentensä ammattitaitoa ja -etiikkaa. Suomen tietokirjailijat ry on Suomen suurin kirjailijajärjestö, joka edustaa 3000 oppimateriaalien tekijää ja tietokirjailijaa.

Yleissivistävää lukiokoulutusta ja hyvää oppimateriaalia myös tulevaisuudessa

Lukion tuntijakouudistusta pohtineen työryhmän hallitukselle ehdottamat kolme mallia lukion uudeksi tuntijaoksi huolestuttaa Suomen tietokirjailijat ry:tä seuraavista syistä: yleissivistyksen pohja murenee, oppimateriaalien saatavuus ja laatu heikkenevät sekä opettajien työmäärä lisääntyy kohtuuttomasti.

1. Yleissivistyksen pohja murenee

Työryhmän ehdotuksen mukaan opiskelijoiden valinnaisuus kasvaa nykyisestä huomattavasti. Toteutessaan malli, enimmillään jopa 12 pakollisen kurssin karsiminen, vaarantaa lukion yleissivistävän tehtävän. Ehdotus on yllättävä, sillä työryhmän tehtävänä oli vahvistaa lukion yleissivistystä. Sitä paitsi lukion yleissivistävä tehtävä mainitaan myös voimassa olevassa lukiolaissa. Suomen tietokirjailijat ry on huolissaan merkittävästä yleissivistyksen kaventumisesta.

Mikäli työryhmän ehdotus valinnaisuuden lisäämisestä toteutuu, merkitsee se sitä, että lukiolainen voi tulla ylioppilaaksi käymättä esimerkiksi yhtään yhteiskuntaopin tai maantieteen kurssia. Puhutaanko lukion yleissivistävästä tehtävästä, jos lukiolaisella ei ole käsitystä kansalaisen perusoikeuksista, perustietoja Euroopan unionista, maapallon ravinnontuotannosta tai ilmastonmuutoksesta?

Ehdotus merkitsee todennäköisesti sitä, että niin sanottujen vaikeiden ja työläiden oppiaineiden valinnat vähenevät ja helpompien vastaavasti lisääntyvät merkittävästi. Yleissivistystä ja tietämystä maailmasta ja sen ilmiöitä tämä ei vahvistane. Vaarana on myös se, että opiskelijat valitsevat kustakin oppiaineesta vain ensimmäisen kurssin, jolla useimmiten luodaan vain yleiskatsaus oppiaineen tieteenalan peruskysymyksiin. Syvällistä ymmärrystä eri oppiaineista yhden kurssin suorittaminen ei tuota. Näin pirstaletieto kustakin oppiaineesta lisääntyy, vaikka uudistuksella tähdättäneen kokonaisuuksien nykyistä syvällisempään ymmärtämiseen.

2. Oppimateriaalien saatavuus ja laatu heikkenevät

Monen yleissivistykseen tähtäävän oppiaineen oppimateriaalituotanto näivettyy, jos lukiovalinnat hajaantuvat vain ensimmäisiin pakollisiin kursseihin tai kasautuvat ns. helppoihin kursseihin. Jos esimerkiksi historiaa tai maantietoa valitaan vähän, kustantajat eivät enää lähde rahoittamaan perustamiskustannuksiltaan kalliita oppimateriaalisarjoja.

Ilmiöpohjaiset useita eri oppiaineita yhdistelevät ja leikkaavat teemakurssit ovat ongelmallisia monestakin syystä. Miten tarkasti teemakurssin tavoitteet ja sisällöt määritellään uudessa opetussuunnitelmassa? Tarkkarajaisuus takaa kurssien tasapuolisen järjestämisen mutta samalla romuttaa alkuperäisen ajatuksen teemaopintojen tutkimuksellisesta luonteesta. Miten eri tieteenalojen tasapuoliset ja tarkoituksenmukaiset lähestymistavat taataan teemakurssien kuvauksissa, opetuksessa ja oppimateriaaleissa? Kauhuskenaario on se, että koulujen niukkojen resurssien ja opettajien aikapulan takia näistä kursseista kehittyy vain pinnallisia ympärilyöreitä yleisesityksiä joistakin koko maailmaa syleilevistä teemoista.

3. Opettajien työ määrä lisääntyy kohtuuttomasti

Jos kunnollisia oppimateriaaleja ei enää tehdä sen enempää valinnaisille kursseille kuin teemakursseille-kaan, kurssien toteuttaminen johtaa opettajan työ määrän oleelliseen kasvamiseen. Jokainen opettaja joutuu itse luomaan käyttämänsä oppimateriaalin tai sitten opiskelijat ”konstruoivat” sen itse ja opettajat käyvät läpi monisatasivuisia portfolioita ja niiden taustalla olevia lukemattomia pohjatekstejä. Oppimateriaalin valmistaminen ei nykyisten työehtosopimusten mukaan kuulu opettajan toimenkuvaan.

Helsingissä 6.2.2014

Markku Löytönen

Hallituksen puheenjohtaja

Jukka-Pekka Pietiäinen

Toiminnanjohtaja